

" O LIŚĆ DĘBU "

PŁOCK 1984

ORGANIZATORZY

Urząd Wojewódzki w Płocku — Wydział Kultury i Sztuki
Wojewódzka Biblioteka Publiczna
Wojewódzki Dom Kultury
Zarząd Wojewódzki Związku Młodzieży Wiejskiej
Zarząd Wojewódzki Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej

Projekt okładki:

JERZY MAZUS

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

- W PŁOCKU

KOMUNIKAT

z rozstrzygnięcia Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Wł. Broniewskiego „O liść dębu”

JURY KONKURSU W SKŁADZIE:

prof. dr Andrzej Lam — przewodniczący

Bożena Strzelecka — członek

Andrzej Zaniewski — członek

Leszek Zuliński — sekretarz

na posiedzeniu w dniu 14.09.1984 r. po rozpatrzeniu 67 zestawów wierszy,
postanowiło przyznać następujące nagrody i wyróżnienia:

— „**LISĆ DĘBU**” — **I nagroda** ufundowana przez Wojewodę Płockiego —
Liliana Barańska z Krakowa godło „**TINOK**” za wiersze: „zaczarowany
ogród”, „chcę się wypłakać”, „list”, „nad stołem cbiłki dymu”, „portret
ślubny”, „podróż poślubna”;

— **dwie równorzędne II nagrody:**

— **Alina Pietraszewska** z Radomia godło „**VEGA**” za wiersze: „Kobieta
z mojej pamięci”, „Obnażanie”, „Dom”, „Traktat kobiecy”,

— **Zdzisław Drzewiecki** z miejscowości Czarne woj. śląskie godło „**Ama-
deia**” za wiersze: „idę do Cisy”, „każdego ranka babka”, „smutna przy-
jacielu i złowroga to cisza”;

— **III nagrody Jury nie przyznało;**

— **nagroda specjalna** za wiersze o tematyce płockiej, ufundowana przez Dyrek-
tora Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Płocku:

— **Zbigniew Atemborski** z Płocka godło „**Set**” za wiersz „**Szklane domy**”;
oraz trzy równorzędne wyróżnienia:

— **Jerzy Karecki** z Opola godło „**echo**” za wiersze: „**Jej nagość**”, „**Andrze-
jowi Babińskiemu**”,

— **Janusz Koryl** z Rzeszcwa godło „**RYKOSZET**” za wiersz „**Dziś gdy
wczoraj**”,

— **Jan Picheta** z Katowic godło „**LIPA**” za wiersz „**mój syn**”.

zaczarowany ogród

był zaczarowany ogród
i były złote jabłka

papierówki z miodem pod skórka
u progu lata

miały zapach prawdziwej bajki
i najróżowsze rumieńce

od nich złociły się tak ciepło
matczyne ręce

tę jabłoń ścięto
ogród jest zwykłym ogrodem

ale podobno gdy ją palono
pachniała miodem

*
*   *

chcę się wypłakać
głośno i brzydko
jak na pogrzebach zawodzą
kobiety wiejskie

Boże zwolnij tę pierwszą tzę
która sprowadzi pełen ulgi potok

wszystko na nic

jutro będę miała wypoczęte oczy
i śmiertelnie zmęczone serce

list

dni rozpadają się butwieją
ledwo miną

sekundy marnie związane pajęczyną

Mleczna droga wylała
powódź do samego nieba

tydzień przepelniony
miejsc wolnych nie ma

w Krakowie bez zmian
jak w każdym mieście

żyje się jakoś
jeszcze

nad stołem obłoki dymu
kieliszki ołowiane żołnierzyki
coraz lżejsze
chwila pełna radosnego krzyku
prawie szczęścia

mgła opada
na stole bałagan jak w opuszczonym
ogródku

odklejają się jeden po drugim
uśmiechy

etykiety zastępcze smutku

portret ślubny

on w ciemnym garniturze prosto od fryzjera
w krawacie bez zarzutu lekko uśmiechnięty
ona trochę mniej ładna niż w rzeczywistości
z bukietem frezji zanadto ściśniętych
on bardzo niedojrzały ona pięknie młoda
on spogląda jej w oczy ona patrzy w niego
w białoczarnym zbliżeniu na tle szarobiałym
widać strasznie się cieszą żadne nie wie z czego

podróż poślubna

tyle lat w tej podróży
wciąż dalej od celu
w wynajętych pokojach
w pożyczonych garnkach

w drewno zmienia się srebro
tracą moc zaklęcia
urodziło się dziecko
umarła kochanka

pod okiem obcych ludzi
własne się skurczyło
czyste się utopiło
w codzienności brudach

podziwiałcie poeci
naszą polską miłość
bez klucza i adresu

może jej się uda

Kobieta z mojej pamięci

„Żyjemy życiem martwym
pomimo oddechu
to już śmierć wędrująca
wolno, bez pośpiechu”
— Christina Rossetti

kobieta z mojej pamięci
przykryła pęknięte usta dłonią
nie chce wspominać
dziewczynka w poplamionej sukience
odeszła w stronę śmierci
mysi warkoczyk spadł pod nożem kata
nie nachodź m o j e j wyobraźni
— znów uderzyła mnie w twarz
dobrze wie jak nie chcę o niej pamiętać
przychodzi z nienawiścią w oczach
i mówi że źle wyglądam wciskając w rękę
lusterko z własnym odbiciem

Traktat kobiecy

1.

świat skupiony w drugiej osobie
zamknięty w rodzaju męskim
nie na darmo wykładam
gramatykę z punktu widzenia kobiety
takie to życie
erotyk jak ostrze gładzące rano twą twarz
jak ostrze które rani głębiej niż do krwi
codzienny erotyk z dedykacją
dla nieznajomego

Dom

nasz dom wznoszony nie na piasku
latami trwaliśmy przy jego budowie
w trwodze z radością
i nic
patrzy ze smutkiem
jak panna po obcięciu włosów
nasz dom wielkie lodowisko
po którym ślizgają się pogubione
przez nas dzieci
bez iluzji wzruszeń
bez kota
pokazuje siny język stropu
nasz dom duży schowek na rupiecie

Obnażanie

między tobą a mną tysiące niedorzecznych słów
setki kilometrów niebo nad głowami jest dokładnie
podzielone zamykam oczy żeby zwyciężyć doskonale
czuję twój niepokój męczący sen nawet miłość
do niej śniadoskórej o morskich oczach
zaciskam uszy żeby słyszeć miłość która nie mówi
moim językiem pod powiekami obraz drzewa odartego
z kory ciała porażonego drugim do zadrapania krwi
pali się we mnie ten sen

pali się we mnie przeszłość
miłość

idę do Cisy
białego drzewa
z cierpliwym owocem
tęży z za widnokręgu powiek
otulają mnie domem przykładam
usta do śniegu spowiedź moja
przymarza do krzyża
wracam cichutko by nie spłoszyć
anioła z matczyńskich powiek

smutna przyjacielu i złowroga to cisza
opuszczone semafony jak zmęczone dłonie
Leopolda który jeszcze przychodzi tu grywać zagubionym
idźmy więc do winnic szerokich ale przedtem
domowe konfitury i słowo matki na podróże dalsze
ażyl to bowiem doskonały
roztrwoniliśmy zbyt wiele słońca wschodów i zachodów
niewspółmiernie kuszących
opowiadaj mi o swoich kobietach i trwajmy
śmierć przyjacielu to tylko mała
ćma bijąca nerwowo w nasze lustra

*
*   *
*

każdego ranka babka wstaje z uśmiechem
na czerstwej twarzy krząta się po mieszkaniu
ściera ze stołu okruchy dwóch wojen
wciąż opowiada o swej podróży za Atlantyk
to było dawno i nie jest już pewna czy była
tam naprawdę wciąż jej się wydaje że ukrywa
tych dwóch zaszczytnych Żydów więc każdego
dnia kupuje jeden bochenek chleba więcej
i przy wejściu na klatkę schodową kryje go pod
fartuchem przed wzrokiem sąsiadów wieczorem owija
modlitwę w starcze dłonie w obawie by i tego jej
nie zabrano gdy proszę by opowiedziała o dziadku
długo wpatruje się we mnie i opowiada o swej
podróży za Atlantyk

Szkłane domy

Bez przekonania, na zwolnionych obrotach
wchodzisz w to miasto,
które wznosiłeś własnymi rękami,
miasto w którym nie dzieje się nic
prócz tego o czym piszą codzienne gazety,
bez przekonania robisz jeszcze jeden krok,
na zwolnionych obrotach krążysz po tych ulicach
unikając, rzecz jasna, tych wąskich
tych wąskich jak gardła wiersza,
które mogłyby udusić cię wizją perspektywy
(nie spodziewaj się, że twoja droga,
która wznosi się ponad inne, będzie mieć kres
— stąd nie ma wyjścia, nie ma drzwi —
jesteś niewielką cegielką mnogich labiryntów —
:Zbudujesz Ojczyznę, Szklane Domy
na bagnach, wzniesiesz ją z potu)
Uśmiechy znajomych znowu nie znaczą nic więcej
prócz „zęby”. Spotykasz mężczyznę — podobno
kiedyś był nauczycielem — zamknięty na wszystko
poza samotnością jak zawsze mija cię licząc
chodniki. Z przyjacielem — jeszcze jedno piwo
w Zamkowej — rozmawiasz chwilę o Niczym.

Kiedy na pożegnanie opowiada ci swój sen
już wiesz, że sen to jakieś oszustwo —
wystarczy się przecież nie obudzić
(nie spodziewaj się, że miasta, które wznosisz
będą trwać wiecznie — może tylko kamień, jako
kamień w murze będzie jedynym świadkiem twoich
zaciśniętych warg) I to zmienia postać rzeczy —
myślisz notując w pamięci:

POKAŻ MI ŻE TWÓJ WIERSZ UMIERA
BUNT NIE ZNAJDUJE UZASADNIENIA
ŻYCIE WEWNĘTRZNE PRZEJMUJĄ PO NAS SPRZĄTACZKI

I dalej bez przekonania, na zwolnionych obrotach,
patrzysz jak życie toczy się z szybkością prawdy
— to znaczy, twarz tej jasnej starszej pani
siedzącej o siódmej rano w Katedrze, prawdy,
która jak zawsze utrzymuje właściwy dystans,
czy to do sekretarki czy poezji —
przechodzisz obok kwiaciarki, obok listonosza,
obok lekcji historii, która nie jest twoją
historią, ale od której nigdy się nie uwolnisz
(nie spodziewaj się dłoni, które wyniosą cię
ponad codzienność, ponad noc — historia,
która tak wspaniale potrafi zapominać
będzie pamiętać tylko twoich wodzów —
ty dzisiaj jesteś historią,
nagim mieczem i szablą nad bitwą.

*Nie spodziewaj się, że uda ci się wyjść
z nurtu rzek rwących, płynących przez ciebie —
jesteś niewielkim światłem — na autostradzie
życia, na autostradzie bez znaków, bez początku
i końca latarnią nad sobą pochylony
nie spodziewaj się nawet zmroku,
nie spodziewaj się deszczu w upalne popołudnia
kiedy pot znaczy twoje kroki) i to zmienia
postać rzeczy — myślisz obojętnie przechodząc
obok księgarni (nie spodziewaj się niczego,
niczego) W mieście w którym nie dzieje się nic
poza prawami życia i śmierci (jedno tylko jest
pewne: twoje miejsce w walce) poza nieustanną
pogonią za światłem, za prawdą — to znaczy
pogonią — w swoim pokoju zastajesz bukiet
pachnących frezji — — jeszcze jedna kobieta
przynosi ze sobą kwiaty — martwa natura.*

Jej nagość

*Jej nagość
jest tylko udawaniem
lecz o tym nikt nie wie bo przecież
wszystko w niej jest
w jak najlepszym porządku
zupełnie jak na starej fotografii
jej nagość
jest także świadomym postojem serca
między jednym a drugim mrugnięciem oka
między chwilą pomyślności a chwilą utraty
jej nagość
przychodzi wraz ze mną
do tego pokoju
i długo nie pozwala mi zasnąć
myślę że mógłbym ją namalować z pamięci
może wtedy zrozumiałaby że jest tylko pozorem.*

*   *   *

Andrzejowi Babińskiemu

Jest rozpacz której nie sposób zedrzeć komuś z twarzy
wypełniona gorzką słodczą cierpkiego alkoholu
spalona słońcem nieustającej wędrówki...
wtedy usta zapamiętują najczęściej imię przyjaciela —
wymawiamy je zawsze w tym samym brzmieniu i kształcie
czas wisi w nas spalony na popiół
źródłem niewidzialnego promienia
szum drzew szmer fal
ucisza bieg nerwowy tętna...
mówią: wyszedłeś ze skóry wilka
więc dalej jesteś wilkiem
niektórzy nazywają cię nawet wilkołakiem
mówią że wyjesz do tekturowego księżycy
zakłócając nocną ciszę
podobno jest tam jeszcze
przestrzeń do wypełnienia
lecz nikt w to nie wierzy
od chwili urodzenia
żyjesz przy sobie
jak wierny pies
któremu nie zagląda się w oczy.

Dziś gdy wczoraj

dziś gdy progi domu zmężniały
gdy zmaliał widok z okna
a korzenie drzew
uwierzyły źródłom
wróciłem tam gdzie kiedyś
zaledwie żdźbło trawy
przysięgało mi wierność
gdzie nie było nic oprócz
wielkiej rany powietrza
która później zabiła się
w dom

dziś na drugi brzeg pamięci
rzuciły się wplaw ogniska
z wszystkich pestek zakopanych
w piasku wyrosły długie cienie
które zdejmują mi z ciała
lepki bandaż zmęczenia
wszystkie zasadzki
stały się oczywiste
jak miejsca dla których
trwa moja włóczęga

dziś gdy zegar przyśpieszył
swoją oddech
gdy stół spokorniał
a pacierz już nie uśmierza
zrozumiałem że brzegów
nie można pojednać
i że to co wczoraj
było odpowiedzią
dziś jest dopiero pytaniem

*
*   *

mój syn
jest dzisiaj spartakusem
wybiega nagle spoza drzwi
i ćwiczy uderzenia
drewnianym mieczem
jego bliżej nieznany przeciwnik
przebija jednak
wątlą tarczę poduszki
czy znowu przegrałeś
spartakusie pytam
przecież wiesz że role
już dawno zostały podzielone
a ja muszę ćwiczyć
umieranie z godnością
aby nie zawieść historii
odpowiada poważnie
spartakus

